

Correctievoorschrift HAVO

2021

tijdvak 2

Nederlands

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Correct taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden van de kandidaat op open vragen.

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal 4 scorepunten in mindering gebracht. Onder incorrect taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten en fouten in de zinsbouw inclusief verkeerde woordvolgorde.

Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: "Omdat ...") dient niet fout te worden gerekend.

In afwijking van het bepaalde onder 5 van de Algemene regels geldt voor incorrect taalgebruik dat elke fout binnen een antwoord op een vraag wel afzonderlijk dient te worden aangerekend.

De fouten voor incorrect taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd en de daarbij behorende aftrekpunten dienen bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift te worden genoteerd.

Voor incorrect taalgebruik dient de volgende aftrekgeregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Bij een antwoord op een open vraag waarbij de kandidaat niet hoeft te antwoorden in een volledige zin, wordt niet de grammaticaliteit van het antwoord beoordeeld, maar de spelling wel. De reikwijdte van vakspecifieke regel 1 wordt hiermee voor antwoorden op deze open vragen beperkt.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje). Deze aftrekgeregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.

- 2 Het is de kandidaat niet toegestaan telegramstijl te gebruiken bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord. Voor een antwoord dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
- 4 Wanneer een antwoord op een open vraag het maximum aantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van vakspecifieke regel 3. Spelfouten in de overschrijding van het maximum aantal woorden tellen niet mee.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Dit artikel gaat over uitstelgedrag. Je zou het ook later kunnen lezen (maar doe het toch maar nu)

1	A	1
2	D	1
3	A	1
4	C	1
5	A	1

6 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Als we ouder zijn, zijn onze prefrontale kwabben / is onze prefrontale cortex (beter) ontwikkeld/(meer) rijpt.

Beoordeel de spelling en grammatica.

7 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

(Er wordt mee bedoeld) dat iemand die impulsief is vatbaarder is voor procrastinatie (dan iemand die niet impulsief is). / Als je impulsief/ongeduldig/makkelijk afgeleid bent, is de kans groter dat je procrastinatie vertoont.

Maximumlengte van het antwoord: 20 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

8 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

De uitspraak suggereert dat er steeds meer studenten zijn die een beroep doen op hulp bij studieontwijkend gedrag / hulp bij het vermijden van uitstelgedrag.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:
drie van de volgende:

- aangeleerd (uitstel)gedrag (want een korte eindsprint leverde altijd een voldoende op)
- jezelf te hoog inschatten / denken dat je het wel redt in de tijd
- jezelf te laag inschatten / faalangst
- (allesoverheersende) twijfel (over je keuzes)

indien drie antwoorden goed	2
indien twee antwoorden goed	1
indien een of geen antwoorden goed	0

Beoordeel de spelling.

10 maximumscore 2

vier van de volgende:

- nog nooit iemand gelukkig geworden (regels 16-17)
- gaat eronder gebukt (regels 24-25)
- (ernstig) last (regels 31, 54)
- geblokkeerd (regel 65)
- donkere schaduw (over je dagen) (regels 68-69)
- destructieve menselijke eigenschap (regels 72-73)
- uit de pas (regel 87)

indien vier antwoorden goed	2
indien drie antwoorden goed	1
indien minder dan drie antwoorden goed	0

Beoordeel de spelling.

11 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Er is geen enkel bewijs / Het is niet waar dat je creatiever/productiever wordt door uitstellen. / dat de uitstelperiode als incubatietijd zou fungeren zodat creatieve ideeën tot rijping kunnen komen.

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Zorg voor een prikkelarme omgeving.
- Maak een streng onderscheid tussen je werk- en ontspanplek.
- Bouw routines op.

indien drie antwoorden goed	2
indien twee antwoorden goed	1
indien minder dan twee antwoorden goed	0

Beoordeel de spelling en grammatica.

13 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Er is steeds meer afleiding / Er zijn steeds meer verleidingen (in onze omgeving).

*Maximumlengte van het antwoord: 15 woorden.
Beoordeel de spelling en grammatica.*

14 maximumscore 2

1, 4, 7

indien drie antwoorden goed	2
indien twee antwoorden goed	1
indien minder dan twee antwoorden goed	0

15 B 2

Tekst 2 Voor de experimenten van dr. He is eerst zicht op de veiligheid nodig

16 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

- (standpunt:) Het genetisch geknutsel van dr. He moet ernstig genomen worden en ontmoedigd worden 1
- (argument 1:) Er zijn grote twijfels over de precisie van dr. He's techniek 1
- (argument 2:) Het is onethisch dat pas na afloop bekend werd wat dr. He had gedaan 1

*Maximumlengte van het antwoord: 50 woorden.
Beoordeel de spelling en grammatica.*

Vraag	Antwoord	Scores
17	<p>maximumscore 2</p> <p>“(genetische) geknutsel” (regel 26) “(dat) knippen en plakken” (regel 35) “(dit type) cowboys” (regels 43-44)</p> <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p> <p>indien drie antwoorden goed indien twee antwoorden goed minder dan twee antwoorden goed</p>	<p>2 1 0</p>
18	<p>maximumscore 1</p> <p>“wie kan er wat op tegen hebben (wanneer via knip- en plakwerk aan het DNA de kans op aids nihil wordt?)” (regels 53-54(-56))</p> <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	1
19	<p>A</p>	1
20	<p>maximumscore 1</p> <p>De kern van een goed antwoord is: We weten niet wat de gevolgen zijn (van genetische manipulatie) op de lange termijn. / De veiligheid is niet gegarandeerd.</p> <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	
21	<p>maximumscore 1</p> <p>De kern van een goed antwoord is: Er moeten duidelijke/goede (internationale) afspraken zijn (over het garanderen van de veiligheid). / Er moet toezicht zijn. / Er mag niet gerommeld worden.</p> <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	
22	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekstfragment 1 schetst een negatief toekomstbeeld / doemscenario (met ‘supermensen’) 1 • Tekst 2 schetst een positiever toekomstbeeld (waarbij het klonen van mensen nog lang niet aan de orde is) / Volgens tekst 2 zal het zo’n vaart niet lopen (met genetische manipulatie om mensen te verbeteren) 1 <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	<p>1 1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Aan de geboorte van die eerste genetisch gemanipuleerde baby (uit Groot-Brittannië) ging veel overleg, (politiek) debat en inspraak vooraf 1
- terwijl He zijn experiment deed zonder dat iemand ervan op de hoogte was 1

Opmerking

Ook goed voor 2 scorepunten:

De kern van een goed antwoord is:

In Groot-Brittannië was er wél openheid in het debat (over genetische manipulatie).

Beoordeel de spelling en grammatica.

Tekst 3 Kindermarketing in vlogs

24 B 1

25 D 1

26 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

drie van de volgende:

- *Influencers/YouTubers/Vloggers* maken veel reclame / zwaaien te pas en te onpas met producten.
- Kinderen herkennen reclame (in vlogs) (soms/vaak) niet als reclame.
- Meer dan de helft van de YouTubers houdt zich niet aan de (eigen) richtlijnen.
- De invloed van *influencers/YouTubers/vloggers* neemt toe.
- De (strengere) regels voor kindermarketing bij voedsel hebben ook succes.

indien drie antwoorden goed 2

indien twee antwoorden goed 1

indien minder dan twee antwoorden goed 0

Beoordeel de spelling en grammatica.

27 B 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 2

vier van de volgende:

- ik neem de research voor deze column heel serieus (regels 18-20)
- ongezellige pap (regels 25-26)
- strafdieet (regel 34)
- zonder ironie (regel 40)
- (Vloggers lopen) (te pas en te onpas) (met producten) (voor hun camera) (te) zwaaien (regel 52-54) / gezwaai (regel 54) / (fervent) productzwaai (regel 71)
- Wie regelmatig geld overmaakt aan het Rode Kruis, mag daarom nog geen bank overvallen. (regels 75-77)

indien vier antwoorden goed	2
indien drie antwoorden goed	1
indien minder dan drie antwoorden goed	0

Beoordeel de spelling.

29	D	1
30	A	1
31	A	1

Tekst 4 Stop nou toch eens met kinderidolen op junkfood

32 maximumscore 1

(het geven van de) jengelfactor (aan een product)

Beoordeel de spelling.

33 maximumscore 1

tussen voet bij stuk houden/niet toegeven aan hun kind(eren)
en toegeven aan hun kind(eren)

of

tussen gezonde producten kopen voor hun kind(eren)
en ongezonde producten kopen voor hun kind(eren)

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
34	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: <ul style="list-style-type: none"> • De voedingsfabrikanten houden zich vaak niet aan hun belofte om kinderidolen op (een deel van) hun junkfood te laten verdwijnen • Als ze dat wel doen / Als de voedingsfabrikanten zich wel aan hun belofte houden, verdwijnen de kinderidolen alleen van het ergste junkfood <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	1 1
35	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: drie van de volgende: Het kabinet <ul style="list-style-type: none"> – is een spreekbuis van de voedingsindustrie / werkt mee aan misleiding van consumenten (door de voedingsindustrie). – reageert niet daadkrachtig als de voedingsindustrie haar beloften niet nakomt. – heeft geen (goed) voedselbeleid. – heeft groente en fruit/gezond voedsel duurder gemaakt (door de btw-verhoging). <p>indien drie antwoorden goed indien twee antwoorden goed minder dan twee antwoorden goed</p> <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	2 1 0
36	C	1
37	D	1
38	D	2

Overkoepelende vragen tekst 3 en tekst 4

39	maximumscore 1 De kern van een goed antwoord is: Beide (partijen) nemen hun verantwoordelijkheid niet. / Beide (partijen) houden zich niet aan hun eigen regels. / Beide (partijen) komen hun belofte niet na. <i>Beoordeel de spelling.</i>	
40	B	1

Incorrect taalgebruik

41 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor fouten met betrekking tot incorrect taalgebruik dienen in totaal maximaal 4 scorepunten in mindering te worden gebracht volgens onderstaande aftrekregeling:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

5 Aanleveren scores

Verwerk per examinator in de applicatie Wolf:

- de scores van de alfabetische eerste vijf kandidaten voor wie het tweede-tijdvak-examen de eerste afname is én
- de scores van alle herkansende kandidaten.

Cito gebruikt beide gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 23 juni te accorderen.

Ook na 23 juni kunt u nog tot en met 1 juli gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

derde tijdvak

Ook in het derde tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw derde-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Margreet Vermeulen, de Volkskrant, 13 april 2018
tekst 2	Derk Walters, NRC Handelsblad, 29 november 2018
tekst 3	Teun van de Keuken, de Volkskrant, 26 maart 2018
tekst 4	Sjoerd van de Wouw, Trouw, 19 april 2018
tekstfragment 1	H. van Zon, Algemeen Dagblad, 29 november 2018
tekstfragment 2	Maarten Keulemans, de Volkskrant, 30 november 2018

Nederlands havo

Centraal examen havo

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen Nederlands havo:

Op **pagina 6**, bij **vraag 6**, moet

Als we ouder zijn, zijn onze prefontale kwabben / is onze prefontale cortex (beter) ontwikkeld/(meer) gerijpt.

vervangen worden door:

Als we ouder zijn, zijn onze prefrontale kwabben / is onze prefrontale cortex (beter) ontwikkeld/(meer) gerijpt.

en

Op **pagina 7**, bij **vraag 10**, moet

vier van de volgende:

- nog nooit iemand gelukkig geworden (regels 16-17)
- gaat eronder gebukt (regels 24-25)
- (ernstig) last (regels 31, 54)
- geblokkeerd (regel 65)
- donkere schaduw (over je dagen) (regels 68-69)
- destructieve menselijke eigenschap (regels 72-73)
- uit de pas (regel 87)

vervangen worden door:

vier van de volgende:

- nog nooit iemand gelukkig geworden (regels 16-17)
- gaat eronder gebukt (regels 24-25)
- (ernstig) last (regels 31, 54)
- Een kleine troost (regel 45) / Nog een troost (regel 61)
- geblokkeerd (regel 65)
- donkere schaduw (over je dagen) (regels 68-69)
- destructieve menselijke eigenschap (regels 72-73)
- uit de pas (regel 87)

en

Op **pagina 9**, bij **vraag 17**, moet

“(genetische) geknutsel” (regel 26)

“(dat) knippen en plakken” (regel 35)

“(dit type) cowboys” (regels 43-44)

vervangen worden door:

drie van de volgende:

- “(genetische) geknutsel” (regel 26)
- “onverstandig” (regel 32)
- “(dat) knippen en plakken” (regel 35)
- “onethisch” (regel 38)
- “zonder zich iets aan de medisch-ethische consensus gelegen te laten liggen” (regels 41-43)
- “(dit type) cowboys” (regels 43-44)
- “boezemen doorgaans weinig vertrouwen in” (regels 44-45)

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren Nederlands havo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter

Nederlands havo

Centraal examen havo

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen Nederlands havo:

Op **pagina 9**, bij **vraag 18**, moet

“wie kan er wat op tegen hebben (wanneer via knip- en plakwerk aan het DNA de kans op aids nihil wordt?)” (regels 53-54(-56))

vervangen worden door:

“wie kan er wat op tegen hebben (wanneer via knip-en-plakwerk / knip- en plakwerk aan het DNA de kans op aids nihil wordt?)” (regels 53-54(-56))

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de hierdoor ontstane wijziging in de scores aan de tweede corrector. De eerste corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren Nederlands havo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter